

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih 13 Ağustos 2014
Sayı 28/15

50105

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Taner Yıldız tarafından, Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 99. maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını dilerim.

M. Rıza YALÇINKAYA
Bartın Milletvekili
TBMM Başkanlık Divanı Üyesi

Bakanlığınıza bağlı Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) ile Hattat Holding'e bağlı HEMA Endüstri A.Ş. arasında 15 Nisan 2005 tarihinde imzalanan rödovans sözleşmesine göre; sahanın Amasra-A olarak adlandırılan ve toplam rezervi yüzde 3 olan 12 milyon 592 bin 286 ton kömür varlığına sahip bölümdeki üretim faaliyetleri TTK'ya bağlı Amasra Müessese Müdürlüğü'ne bırakılmış, Amasra-B Sahası olarak adlandırılan ve toplam rezervin yüzde 97'sini teşkil eden 396 milyon 588 tonluk üretim sahasının işletilmesi, uhdesi TTK'da kalmak üzere rödovans yoluyla HEMA Endüstri A.Ş.'ye devredilmiştir. HEMA Endüstri A.Ş. yapılan bu rödovans sözleşmesine göre sahada uygulayacağı işletme projesini 45 gün içerisinde TTK'nın onayına sunması ve proje onaylanmasından sonra gelecek 2 yıllık hazırlık çalışmalarının tamamlanmasından sonra 3'üncü yıl itibariyle (yani 2008 yılbaşı itibariyle) 500 bin ton kömür üretimini gerçekleştirmesi ve bunun peşi sıra 2009, 2010 ve 2011 yıllarında 2,5 milyon ton, 2012, 2013 yıllarında 3 milyon ton, 2014'ten itibaren de 3,5 milyon ton kömür üretiminin gerçekleşmesi sözleşme ile hüküm altına alınmıştır.

Tarafınızca yanıtlanmasını istediğim 10.06.2014 tarih, 7/46158 esas sayılı yazılı soru önergemde HEMA Endüstri A.Ş'nin rödovans sözleşmesinde taahhüt ettiği üretimi yerine getirmeyerek, önce 17 ay 5 gün, ardından 17 ay 21 gün, daha sonra da 9 ay 16 ay olmak üzere toplam 44 ay 12 gün ek hazırlık süresi kullandığını belirterek, "Sayıştay raporlarında yer alan uyarılara rağmen söz konusu firmaya süre uzatımı verilmesinin gerekçeleri nelerdir" sorusunu yöneltmiştim.

Yazılı soru önergeme verdiğiniz yanıtta, "Süre uzatımına ilişkin hususlar; sözleşmenin imzalanmasından sonra ortaya çıkan özel durumlardır. Orman izinlerinin durdurulması nedeniyle izin alınamaması ve dolayısıyla sondajlarının ve enerji temininin gecikmesi, kuyudan aşırı su geliri nedeniyle kuyu açma çalışmalarına ara verilmesi gibi 'Madencilik faaliyetlerini engelleyici zorunlu sebepler' olarak belirlenen durumlar, firmaların talebi üzerine değerlendirilmektedir. Süre uzatımı talebi sözleşmenin ilgili maddesi gereği değerlendirilen bir konu olup bu uygulama firmaya özel bir durum değildir" ifadelerine yer vermektedir.

Ancak firma ile TTK arasında imzalanan rödovans sözleşmesinin 18. Maddesinde Madencilik faaliyetlerini engelleyici zorunlu sebepler;

- a.) Olağanüstü tabiat hadiseleri nedeniyle çalışmayı engelleyici doğal afetler
- b.) Sosyal sebepler dolayısıyla olabilecek haller.
 - 1.) Kanuni grev durumu
 - 2.) Genel salgın hastalık durumu
 - 3.) Kısmi veya Genel Seferberlik ilan edilmesi
- c.) Hükümet veya yasal merciiler tarafından alınan ve bu sözleşme hükümlerinin yerine getirilmesini olanaksız bırakacak tedbirler

olarak sıralanmaktadır.

TTK'nın tarafıma gönderdiği bilgi notunda firmaya ilk olarak, "bürokratik işlemler nedeniyle meydana gelen gecikmeler" gerekçesiyle sözleşmenin 18'inci Maddesinin "c" bendinde tanımlanan **"Hükümet veya yasal merciiler tarafından alınan ve bu sözleşme hükümlerinin yerine getirilmesini olanaksız bırakacak tedbirler"** hükmüne dayanarak verildiği belirtilmektedir. İkinci ek hazırlık süresinin ise **"A.T.İ. kuyusunun ve desandresinin kullanılmaması, Kazpınar 2 nolu kuyusunun su baskınına maruz kalması, Amasra 3 nolu kuyusundaki paşanın döküm sorunları"** nedeniyle, üçüncü ek hazırlık süresinin ise **"orman izinlerinin verilmemesi nedeniyle sondaj faaliyetlerinin gerçekleştirilememesi ve yeterli-güvenli-sürekli elektrik enerjisi temininde yaşanan güçlükler ile Kazpınar 2 nolu Kuyusunda yaşanan su baskını"** gerekçesiyle sözleşmenin 18'inci Maddesinin "c" bendinde yer alan **"Hükümet veya yasal merciiler tarafından alınan ve bu sözleşme hükümlerinin yerine getirilmesini olanaksız bırakacak tedbirler"** ve aynı sözleşmenin "a" bendinde tanımlanan **"Olağanüstü tabiat hadiseleri nedeniyle çalışmayı etkileyici doğal afetler"** gerekçesiyle verildiği kaydedilmektedir.

Bu gerekçeler maalesef sözleşmede tanımlanan "Madencilik faaliyetlerini engelleyici zorunlu sebepler" arasında sayılmamaktadır. 2011 ve 2012 Sayıştay Raporlarında da bu gerekçelerin ihale şartlarına, şartname ve sözleşmeye aykırılık teşkil ettiği ısrarla vurgulanmaktadır. Sayıştay 2011 Raporu'nda, "Esas gecikmenin firmanın nasıl bir proje uygulayacağına ilişkin net bir sonuca varamamasından ve ihale teklifinde hazırlık çalışmalarını 36 ay gibi bu kapasitedeki bir proje için çok kısa bir sürede tamamlayacağını taahhüt etmesinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır" denmektedir. Buradan anlaşılmaktadır ki firma, ihaleyi alabilmek için gerçekleştiremeyeceği bir taahhütte bulunmuş, daha sonra ek hazırlık süreleri olarak bir haksızlığı imza atmıştır.

2012 yılında Sayıştay müfettişleri tarafından hazırlanan raporda da, firmanın ek hazırlık süre talepleri değerlendirilerek, **"Amasra – B sahasının rödovans karşılığı işlettilmesine ilişkin çıkarılan ihale, netice itibarıyla bir madencilik faaliyetine ilişkin olup, bu faaliyetlere başlanması ve faaliyetlerin sürdürülmesi aşamasının, Enerji, Çevre, Orman, İşçileri ve Kültür Bakanlıkları, Hazine, Kamulaştırma, Valilik-Kaymakamlık, DSİ, TEDAŞ, Belediye, MİGEM Genel Müdürlüğü v.b. çok değişik kurum ve kuruluşlardan izin prosedürleri içerdiği ve bu prosedürlerin ne kadar sürede tamamlanabileceği yaklaşık olarak bellidir. Madencilik faaliyetlerinin doğasından gelen güçlükleri de bilen proje yapımcıları, bu ve benzeri konularda karşılaşılabilecek risk ve belirsizlikleri de göz önünde tutarak projelerini oluşturmaktadır. Firmanın, teklifini hazırlanırken bundan farklı değerlendirmeler yaparak taahhüde girmesi bu anlamda Kurumu bağlamamalıdır"** denmektedir.

Firmanın ek hazırlık süresi talepleri için öne sürdüğü gerekçeler rödovans sözleşmesinde yer alan “Madencilik faaliyetlerini engelleyici zorunlu sebepler” arasında yer almamaktadır. Bu süre içerisinde ne olağanüstü tabiat hadisesi, ne salgın hastalık, ne de seferberlik ilanı gerçekleşmiştir. Bu nedenle firmaya verilen ek hazırlık süresinin nedenini anlamak mümkün değildir. 2012 Sayıştay Raporu’nda da belirtildiği gibi öne sürülen gerekçeler TTK tarafından kabul görmemesi gerekmektedir.

Bu bilgiler ışığında,

1. HEMA Endüstri A.Ş. firmasının ek hazırlık süresi uzatımı için öne sürdüğü gerekçelerin ihale şartlarına, şartname ve sözleşmeye aykırılık teşkil ettiği Sayıştay müfettişleri tarafından hazırlanan raporlarda belirtilmektedir. Bu uyarılara rağmen firmaya ek hazırlık süresi veren TTK teknik elemanlarından oluşan komisyon üyeleri ile diğer yetkililer hakkında her hangi bir işlem yapılmış mıdır?
2. Sayıştay müfettişleri tarafından 2012 yılı Sayıştay Raporu’nda ifade edilen uyarıların Bakanlığınız tarafından dikkate alınmamasının nedeni nedir?
3. HEMA Endüstri A.Ş. firmasına, toplam 44 aylık ek hazırlık süresi dışında, yeni bir ek hazırlık süresi verilmiş midir? Verilmişse, bunun gerekçesi nedir?
4. Firma ile TTK arasında imzalanan rödovans sözleşmesinde, firmanın taahhüt ettiği üretim miktarında düşüş yapılmış mıdır? Yapılmışsa nedeni nedir?
5. HEMA Endüstri A.Ş. Amasra’da çıkardığı kömürü kullanmak taahhüdüyle bir termik santralin yapımı için gerekli girişimlerde bulunmuştur. Firma, kurmayı planladığı termik santralde Amasra’da çıkartılan kömürün dışında, dışarıdan ithal edilecek kömürleri de kullanabilmek için herhangi bir başvuruda bulunmuş mudur?